

Nr 7

Utrikesutskottets betänkande i anledning av motion om anslag på tilläggsstat för Bangladesh.

Motionen

I motionen 1972:934 av herrar Helén (fp) och Fälldin (c), punkten 1, hemställs att riksdagen med förtur beslutar att till stöd åt de nödlidande i Bangladesh och flyktingar från Bangladesh samt för återuppbyggnaden i Bangladesh på tilläggsstat för innevarande budgetår anslå 100 milj. kr.

Motionärerna anför att översvämningarna i november 1970, det västpakistanska förtrycket, krigshändelserna och flyktingströmmen skapat ett synnerligen omfattande återuppbyggnadsbehov.

Det erinras om att området redan före det senaste årets händelser hörde till de fattigaste i världen.

Utskottet

Sverige har sedan juni 1971 lämnat ett omfattande stöd till humanitär verksamhet i Indien och Bangladesh till förmån för den östbengaliska befolkningen. Sålunda har Sverige lämnat bidrag till Förenta nationerna med 48,5 milj. kr. för ett av den indiska regeringen genomfört flyktingprogram. Sveriges bidrag hittills till FN:s humanitära hjälpprogram i Bangladesh uppgår till 30 milj. kr., varav ca 9 milj. kr. i form av varor. Statliga bidrag på 14 milj. kr. har vidare lämnats som stöd för enskilda organisationers verksamhet för flyktingarna samt för insatser inom Bangladesh. Totalt har hittills 92,5 milj. kr. tagits i anspråk för ifrågavarande ändamål.

Utskottet har vidare erfarit att diskussioner upptogs med regeringen i Bangladesh om återuppbyggnadsbistånd kort tid efter Sveriges erkännande av den nya staten och att SIDA med framställning den 9 mars 1972 avgett förslag till Kungl. Maj:t rörande svenskt återuppbyggnadsbistånd till Bangladesh under budgetåren 1971/72 och 1972/73. Beslut har sedermera fattats *dels* om svenskt gåvobistånd för ifrågavarande budgetår på 105 milj. kr., fördelat på en penninggåva på 55 milj. kr. och varubistånd till ett värde av 50 milj. kr., *dels* om en kortfristig finansiering med 55 milj. kr. av projekt, till vilka Internationella utvecklingsfonden (IDA) lämnat krediter under nu suspenderade avtal med Pakistans regering. Avsikten med den kortfristiga försträckningen är att försörja ifrågavarande projekt med utländsk valuta tills Bangladesh, efter att ha erhållit medlemskap i Världsbanken, fått tillfälle att förhandla med IDA om den långsiktiga finansieringen av projekten.

Med anledning av motionens påpekande om fördelen i att en

betydande del av den svenska insatsen sker i form av varuleveranser noterar utskottet att sammanlagt över 55 milj. kr. av ovan redovisade insatser används för svenskt varubistånd.

Utskottet finner att de betydande biståndsinsatser som beslutats för Bangladesh kommer att göra landet till en av de största mottagarna av svenskt bistånd under budgetåren 1971/72 och 1972/73. Utskottet har erfårit att dessa betydande insatser ryms inom ramen för anslaget till bilateralt utvecklingssamarbete.

Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionen 1972:934, såvitt nu är i fråga.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motionen 1972:934, i vad avser anslag till Bangladesh på tilläggsstat för innevarande budgetår.

Stockholm den 20 april 1972

På utrikesutskottets vägnar

ARNE GEIJER

Närvarande: herrar Arne Geijer i Stockholm (s), Lange (s), fru Lewén-Eliasson (s), herrar Möller i Gävle (s), Bengtson i Jönköping (c), Johansson i Jönköping (s), Wirmark (fp), Palm (s), Antonsson (c), Göransson (s), Turesson (m), Hellström (s), Korpås (c) och Ullsten (fp).

Reservation

av herrar Wirmark (fp), Bengtson i Jönköping (c), Antonsson (c), Korpås (c) och Ullsten (fp) vilka anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 1 börjar med orden "Med anledning av" och på s. 2 slutar med orden "nu är i fråga" bort ha följande lydelse:

"Utskottet konstaterar dock samtidigt att de hjälpinsatser som hittills aviserats från Sveriges sida ungefär motsvarar vad Sverige under normala omständigheter skulle ha gett till Östpakistan. Enligt utskottets mening fordrar de exceptionella förhållandena exceptionellt stora insatser. Utöver den beskrivning av hjälpbehovet i Bangladesh som ges i motionen 1972:934 och i vilken utskottet instämmer vill utskottet erinra om de rapporter som under de senaste månaderna avgivits om läget i Bangladesh. I en rapport från UNROD (United Nations Relief Operation, Dacca), daterad den 18 februari 1972, konstateras bl. a. att situationen i Bangladesh är desperat, att spannmålsförråden är praktiskt taget tömda och att fullständigt otillräckliga åtgärder hittills har vidtagits för att återställa transportsystemet. Rapporten anger det som särskilt viktigt att man snabbt kommer i gång med ett omfattande återuppbyggnadsprogram och en massiv injektion i landets ekonomi i form av kontanta pengar.

FN:s generalsekreterare anger i en appell till bl. a. den svenska regeringen att ytterligare bistånd på allra minst 2,7 miljarder kr. måste till under återstoden av 1972 om man skall kunna möta de mest omedelbara behoven i de drabbade områdena. Utskottet ser det som en självklar uppgift för Sverige att ta sin del av ansvaret för att stödja återuppbyggnaden i Bangladesh.

Utskottet finner det mot denna bakgrund motiverat att riksdagen anslår ytterligare 100 milj. kr. på tilläggsstat för innevarande budgetår för bistånd till de av kriget hårt drabbade människorna i Bangladesh. Detta motiveras särskilt av att större insatser än de som föreslagits av SIDA inte ryms inom den ordinarie biståndsbudgeten. Tillgängliga rapporter tyder på att den nya staten framför allt behöver få sina finansiella resurser stärkta. En väsentlig del av den svenska hjälpen bör därför bestå av rena gåvoanslag till Bangladeshs regering. Utöver de av utskottet förordade extra anslagen i det kritiska dagsläget bör direkta återuppbyggnadsinsatser påbörjas och successivt utvidgas."

dels att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

"att riksdagen, med bifall till motionen 1972:934, beslutar att på tilläggsstat för innevarande budgetår anslå 100 000 000 kr. till Bangladesh samt som sin mening ge Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört om biståndets inriktning."

